

CONTRIBUȚII ARHIVISTICE LA O MONOGRAFIE HOREA TECULESCU

Lucian Giura

Personalitate remarcabilă prin multipla sa activitate,¹ în pofida scurtimii vieții, care așteaptă din partea urmașilor o binemeritată monografie prin intermediul căreia să se pună în valoare întregul său efort și dăruire puse în slujba celor mulți. În paginile de mai jos, în sensul proiectului amintit, punem în circulație câteva din documentele privitoare la viața și activitatea lui Horea Teculescu, înscrise și păstrate în Fondul ASTRA la Serviciul Județean Sibiu al Arhivelor Naționale.

Astfel, în cursul anului 1926, Horea Teculescu, un bun orator și desăvârșit patriot a ținut conferințe în cadrul despărțământului sighișorean pe

¹ Referințe privind viața și activitatea lui Horia Teculescu în următoarele lucrări: Predescu Lucian, *Enciclopedia României*, Editura Cugetarea-George Delafraș, București, 1940, p. 839; Breazu Ion, *Horia Teculescu*, în „Transilvania”, 1942, nr.7-8, p. 644-647; *Horia Teculescu* (necrolog), în „Gazeta Transilvaniei”, nr.60 din 6 VIII 1942, p. 1,3; *La mormântul lui Horia Teculescu*. Cuvântul „Astrei” rostit de Dr. Nicolae Căliman, în „Gazeta Transilvaniei”, nr.63 din 13 VIII 1942, pp.2-3; Lascarov-Moldovanu Al., *Horia Teculescu*, în „Gazeta Transilvaniei”, nr. 63 din 13 VIII 1942, pp.2-3; *Monografia județului Târnava Mare*, Tip. Miron Neagu, Sighișoara, 1944, p.496-498; Bârlea Ovidiu, *Istoria folclorică românească*, Editura Enciclopedică Română, 1974, pp.434-435; Racotă Tului, *Momente culturale și literare transilvănene*, Editura Litera, București, 1982; Baciuc Ștefan, *Microportrete*, Honolulu, 1984, pp.197-198; Racotă Tului, *Horia Teculescu (1897-1942) și „Astra”*, în „Steaua Roșie” (Târgu Mureș) nr. din 11 octombrie 1986, p.3; *Horia Teculescu (1897-1942)*, în „Glasul Cetății” (Sighișoara), nr.132, 1-15 IV 1997, pp 1-4; Mercurie Petcu-Gheorghe Gavrilă, „Astra” sighișoreană (1861-1950) și *Horia Teculescu (1897-1942)*, Tip.Ștefi S.R.L., Sighișoara, 1999; Datcu Iordan, *Dicționarul Etnologilor*, Editura Saeculum I.O., București, 2006, p. 867; Părescu Gheorghe, Pandele Liviu și Istrate Petru, *În slujba Neamului Românesc*, Editura Pastel, Brașov, 2006, pp. 233-234; *Dicționarul General al Literaturii Române*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2007, pp. 665-666 ș.a.

diverse teme: *Basarabia noastră, Precursorii întregirii neamului, Frântuturi din povestea neamului, În amintirea eroilor, 10 Mai.*²

Dintr-o scrisoare a președintelui despărțământului Sighișoara al Asociațiunii, Aurel P.Bănuț, înaintată lui Horia Petra Petrescu la data de 17 octombrie 1927, aflăm despre rugămintea acestuia ca la adunarea generală din acel an să ia parte de la conducerea centrală din Sibiu următorii: Dr.Gheorghe Preda, Silviu Țeposu și Horea Petra Petrescu. La această adunare generală a despărțământului sighișorean urmau să fie prezenți președintele Aurel P.Bănuț și Horea Teculescu în calitate de vicepreședinte.³

Textul scrisorii primite de Horia Teculescu din partea conducerii Asociațiunii, cuprinde aprecieri și recomandări privitoare la activitatea despărțământului.⁴

„Sibiu, la 9 VIII 1928

Domnule Vicepreședinte,

Comitetul central al instituțiunii noastre a luat act, cu aprobare, de activitatea despărțământului Dv. dezvoltată în cursul anului 1927/28, conform raportului, ce ați binevoit a ne trimite cu adresa Dv.din 14 Iulie a.c.

Deoarece adunarea generală a instituțiunii noastre se va ținea în anul acesta numai la 1 Dec. Vă rugăm să binevoiți a ne trimite și raportul comitetului și al secretarului, care se integrează raportului trimis de D-Voastră.

Primiți Vă rugăm asigurarea deosebitei noastre stime.

Vicepreședinte
ss.indescifrabil

Secretar
ss.indescifrabil

D-Sale

D-lui Horia Teculescu, directorul Liceului

Vicepreședintele despărțământului „Astra” Sighișoara”.

Un alt document, o scrisoare redactată de Horea Teculescu , adresată secretarului Asociațiunii dr.Băilă,⁵ justifică o acțiune a sa:

² Serviciul Județean Sibiu al Arhivelor Naționale, Fond Astra, document 2369/1927, fila 825 (în continuare:SJSAN)

³ SJSAN, Fond Astra, document 2617/1927, fila 819.

⁴ SJSAN, Fond Astra, document 2352/1928, fila 1.

⁵ SJSAN, Fond Astra, document 734/1931, fila 1.

„Sighișoara, 26 august 1931

Dragă Dle Băilă,
dintr-o neglijență a unui subaltern al meu sosește acest raport cu întârziere. Eu îl făcusem din 20 iulie și l-am lăsat să fie expediat.

Fă-i te rog, necondiționat, loc în revista Transilvania, oricât de târziu ar fi sosit.

Contez la bunăvoința D-tale,
Cu mulțumiri,
H. Teculescu”.

Următorul document, redactat de conducerea Asociațiunii în vara anului 1928, este expediat pe adresa vicepreședintelui despărțământului Sighișoara⁶ și conține următoarele informații:

„Sibiu, la 9 VIII 1928

Domnule Vicepreședinte,

Comitetul central al instituțiunii noastre a luat act, cu aprobare, de activitatea despărțământului Dv. dezvoltată în cursul anului 1927/28, conform raportului ce ați binevoit a ne trimite cu adresa Dv. din 14 iulie a.c.

Deoarece adunarea generală a instituțiunii noastre se va ține în anul acesta numai la 1 Decembrie, Vă rugăm să binevoiți a ne trimite raportul comitetului și al secretarului, care se integrează la raportul trimis de D-Voastră.

Primiți Vă rugăm, asigurarea deosebitei noastre stime.

Vicepreședinte

Secretar

D-Sale

D-lui Horia Teculescu, director de liceu

Vicepreședintele despărțământului „Astra” Sighișoara”.

Astristul sighișorean Horia Teculescu informează organele de conducere centrale ale Asociațiunii⁷ cu privire la Raportul de activitate pe anul 1927/1928:

„Asociațiunea Pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român

Despărțământul Sighișoara

Sighișoara, în 14 iulie 1928

Domnule Președinte,

La ordinul Nr.1336/1928, am onoare a Vă raporta despre activitatea culturală a Despărțământului Sighișoara, din întreg anul 1927 și din anul 1928 până la 30 iunie.

⁶ SJSAN, Fond Astra, document 2352/1928, f.834.

⁷ *Idem*, fila 834.

Nu pot întregi raportul cu toate datele cari se cer, fiind absenți din localitate Președintele, secretarul și casierul.

Faptul că raportul sosește cu întârziere, este a se atribui situației amintite. Primiți Domnule Președinte, asigurarea deosebitei mele stime.

Horia Teculescu,

Vicepreședintele despărțământului”.

Din motive obiective, președintele în exercițiu al despărțământului sighișorean Aurel P. Bănuț își înaintează demisia⁸ propunând, totodată, un înlocuitor în persoana lui Horia Teculescu:

„Despărțământul Târnava Mare

15 V 1930

Onorat Comitet Central !

Schimbându-mi domiciliul și părăsind județul Târnava-Mare, deci ne mai putând ținea contact neântrerupt cu conducătorii din aceste părți, mă văd silit să-mi dau demisia din postul onorific de Președinte al Comitetului central județean al „Astrei” din Sighișoara.

Ca înlocuitor al meu recomand cu toată căldura pe Dl. Horia Teculescu, Directorul Liceului Principele Nicolae din Sighișoara și fost Vicepreședinte al Comitetului Astrei în Târnava Mare.

Mulțumind Onoratului Comitet Central pentru tot sprijinul moral ce mi l-a dat în cursul activității mele de zece ani în Târnava-Mare, țin să Vă asigur, că voi continua a face tot ce-mi stă în putere și de aci înainte pentru scopurile nobile ale acestui așezământ cultural.

Primiți, Vă rog, Onorat Comitet Central asigurarea celor mai distinse sentimente ce Vi le conservă.

București VI

Str. Dr. Mihail Marinescu
Educației Poporului”

Parcul Principesa Elena

Aurel P. Bănuț

Inspector în „Direcția

fost Prefect de Târnava Mare”.

Cu ocazia ținerii adunării generale de la jumătatea lunii iunie a anului 1930, Horia Teculescu este ales în fruntea despărțământului sighișorean primind în acest sens și avizul⁹ organului superior de la Sibiu:

⁸ SJSAN, Fond Astra, document 1655/1930, fila 1.

⁹ SJSAN, Fond Astra, document 2495/1930, fila 1.

„Sibiu, la 29 August 1930

Domnule Președinte,

Comitetul central al instituțiunii noastre, întrunit în ședința din 23 I.c. a luat act cu aprobare de alegerea D-Voastră ca președinte și a celorlalți membri ai comitetului despărțământului Sighișoara, în conformitate cu procesul verbal luat în Adunarea generală a despărțământului în ziua de 13 iunie 1930, rugându-Vă totodată să binevoiți a stăruii pentru o cât mai intensă propagandă culturală în despărțământul D-Voastră.

Primiți, Vă rugăm, asigurarea deosebitei noastre stime.

Vicepreședinte

Secretar

ss indescifrabil

ss indescifrabil

D-Sale

D-lui Horia Teculescu, director de liceu, președinte desp. *Astra* Sighișoara”.

Sub directa conducere a noului președinte de despărțământ sighișorean se obțin rezultate frumoase, apreciate de conducerea Asociațiunii de la Sibiu.¹⁰

„Sibiu, la 15 noiembrie 1932

Domnule Președinte,

Comitetul central al instituțiunii noastre, întrunit în ședința din 5 I.c. a luat act cu aprobare de cuprinsul raportului D-Voastră asupra activității desfășurate în cursul anului 1931/1932, rugându-Vă, ca în viitor să binevoiți – după cât va fi posibil – a ne trimite rapoartele generale până la termenul ce Vi se comunică în fiecare an de către biroul nostru central. În caz contrar ajungem în neplăcuta situație de a nu putea raporta adunării generale despre activitatea despărțământului D-Voastră, spre marelui nostru regret și desigur și spre nemulțumirea D-Voastre și a celor cari V-au dat concursul la diferitele manifestări organizate întru promovarea culturii poporului nostru.

Făcându-Vă cunoscut, că raportul D-Voastre va fi utilizat în darea de seamă a Comitetului central către adunarea generală de anul viitor, Vă rugăm să primiți mulțumirile noastre pentru stăruința depusă de D-Voastră și colaboratorii D-Voastre la culturalizarea maselor populare, precum și a primi asigurarea deosebitei noastre stime și considerațiuni.

Pt. Vicepreședinte

Secretar

ss.indescifrabil

ss indescifrabil

D-Sale

¹⁰ SJSAN, Fond Astra, document 2893/1931, fila 3.

D-lui Horia Teculescu, Director de liceu și președintele despărțământului *Astra* Sighișoara.”

Conducerea Asociațiunii de la Sibiu își exprimă satisfacția¹¹ față de prolifică activitate a despărțământului condus de Horia Teculescu:

„Sibiu, 15 Iulie 1933

Domnule Președinte,

Cu vie satisfacție am luat la cunoștință comunicarea d-lui Silviu Țeposu, membru în comitetul central al instituțiunii noastre despre frumoasele rezultate ce ați obținut cu tineretul comunelor aparținătoare despărțământului de sub conducerea Dv. Cu multă plăcere Vă satisfacem dorința exprimată dată de Dl.Țeposu cu privire la bibliotecile populare și cu onoare Vă facem cunoscut, că astăzi am trimis pe C.F.R., la adresa Dv.13 biblioteci populare și 13 bucăți formulare de diplome de recunoștință , rugându-Vă să completați Dv. diplomele.

Primiți, Vă rugăm, asigurarea deosebitei noastre stime și considerațiuni.
Vicepreședinte, Secretar,

D-Sale

D-lui Horia Teculescu, director de liceu și președintele desp.„Astra” Sighișoara.”

Horia Teculescu se adresează printr-o epistolă direct președintelui Asociațiunii¹² căruia îi propune publicarea unei lucrări istorice:

„19 Iulie, 1940

Domnule Președinte,

Eu intenționez să public un studiu mai mare (de vreo 200 p.) în Biblioteca istorică a Astrei. Deoarece acum nu se poate, rămâne pentru viitor. Credeam, însă, că ar fi o carte de actualitate și de folos.

Sănătate !

Horia Teculescu

Printr-o altă scrisoare se solicită aprobare pentru delegarea lui Horia Teculescu la comemorarea a 50 de ani de la moartea poetului Vasile Alecsandri.¹³

¹¹ SJSAN, Fond Astra, document 2209/1933, fila 1.

¹² SJSAN, Fond Astra, document 2167/1940, fila 1.

¹³ SJSAN, Fond Astra, document 2386/1940, fila 1.

„Sibiu, la 13 aug.1940

Mult Stimat Domnule Președinte,

Dl. Horia Teculescu ne face cunoscut că Academia Română va organiza la 8 sept.a.c. o serbare în amintirea lui Vasile Alecsandri, la Mircești, din prilejul împlinirii a 50 de ani de la moartea poetului, rugându-ne să-l delegăm pe D-sa să reprezinte instituțiunea noastră la această comemorare.

Până în prezent noi nu am primit nici o invitare din partea Academiei. Verosimil că o vom primi însă în timpul apropiat.

Pentru a se putea da un răspuns D-lui Teculescu, avem onoare a Vă ruga să binevoiți a ne indica părerea D-Voastră la această dorință a D-lui Teculescu.

Primiți, Vă rugăm, asigurarea deosebitei noastre stime și considerațiuni.

Vicepreședinte,

ss.Moga

Secretar,

ss.Băilă

D-Sale

D-lui Dr. Iuliu Moldovan, președintei *Astrei*, Cluj”.

La un interval de doar câteva zile se trimite acceptul Asociațiunii față de doleanța lui Horia Teculescu de a participa la comemorarea de la Mircești: ¹⁴

„17 august '40

Domnule Președinte,

La stim. D-voastră din 13 August a.c. Vă facem cunoscut că suntem de acord, ca D-voastră să reprezentați instituțiunea noastră, la serbarea, ce Academia Română va organiza la 8 Septembrie a.c. în amintirea lui Vasile Alecsandri, la Mircești.

Sănătate!

Vicepreședinte,

ss.Moga

D-Sale

Secretar,

ss.Băilă

D-lui Horia Teculescu,

Președintele despărțământului *Astra* Sighișoara”.

În vederea deplasării la acest eveniment Ministerul Educației Naționale din acel timp informa Asociațiunea cu privire la facilitățile oferite de C.F.R.¹⁵

¹⁴ *Ibidem*, fila 2.

¹⁵ SJSAN, Fond Astra, document 2386/1940, fila 3.

„Ministerul Educației Naționale
Cabinetul Ministrului Nr.2975

3 Septembrie 1940

Domnule Președinte,

Ministerul Educației Naționale vă invită a lua parte la comemorarea semicentenarului morții lui Vasile Alecsandri, care se va face la Mircești, jud.Roman, în ziua de 8 Sept.a.c.

Pentru plecarea din București, în ziua de 7 Septembrie a.c., se va pune la dispoziția participanților un vagon ministerial, atașat la rapidul Ștefan cel Mare (ora 8.42) și un vagon cl.I atașat la acceleratul 505 cu plecarea la 23.45.

Direcția C.F.R a acordat reducere de 75 %, cu adresa No.14763/RA 940.

L.S. Ministru,
ss.indescifrabil

ARCHIVISTISCHE BEITRÄGE ZU EINER HOREA TECULESCU - MONOGRAPHIE (Zusammenfassung)

Vorliegender Beitrag bringt mehrere Dokumente in Umlauf, welche von der umfangreichen Tätigkeit des für mehr als ein Jahrzehnt Präsidenten der Schäßburger „Astra“ Abteilung - Horia Teculescu handeln, der ein Absolvent der Theologie und Sprachwissenschaft, Professor, Historiker, Journalist, Folklorist und vor allem, ein Muster menschlichen Anstandes, und ein vollkommener Altruist war, welcher leider viel zu früh aus dem Leben geschieden ist.

Die Studien und Schriften über unsere Vorgänger müssen sorgfältig vervielfältigt und angereichert werden, um ihre Problematik und großmütige Ideen hervorzuheben und natürlich zum Nutzen der rumänischen Gemeinschaft und insbesondere der Kultur anzubieten.

Cuvinte cheie: Horia Teculescu, ASTRA, Sighișoara, despărțământ, președinte.

Schlüsselwörter: Horia Teculescu, ASTRA, Schäßburg, Abteilung, Präsident.

